



© Creatice Commons

Quan parlem d'Arquitectura a Alemanya, independentment dels possibles qualificatius estètics o formals, podríem relacionar-la amb la rigorositat, l'exactitud o la inflexibilitat pròpies de l'estereotip Alemany. Partint d'aquesta base, hom podria esperar que un tema tan delicat com l'accessibilitat estigués completament integrat en la praxi professional, en la normativa i en els tràmits administratius per demanar una llicència d'obra. Malauradament no és així i de fet les exigències i, sobretot, la conscienciació pel que fa a accessibilitat està ara per ara més desenvolupades a Catalunya que a Alemanya. Mirem perquè passa això.

És ben conegut que els països nòrdics i concretament Alemanya, han tingut històricament un detallat i estricte marc normatiu. Aquest marc normatiu però, ha experimentat en els darrers quinze anys un canvi pel que fa a la seva aplicació, donat que no sempre és objecte de revisió a l'hora de demanar una llicència d'obra o de canvi d'ús. El motiu és la facilitació del

procés burocràtic mitjançant l'anomenat "vereinfachtes Verfahren" o llicència simplificada. En aquest tipus de tràmit es revisa exclusivament els criteris d'ordenació urbanística (Planungsrecht) i no la normativa tècnica (Bauordnungsrecht). Dit d'una altra manera, és com si a Catalunya els projectes poguessin visar-se sense tenir en compte el CTE. La tipologia d'edificis que poden tramitar-se mitjançant aquest procediment és molt variable: des d'un habitatge unifamiliar, passant per un edifici d'habitatges fins a equipaments de caràcter comercial o industrial, sempre que no se superin uns determinats màxims volumètrics i/o d'usuaris. Altres tipus d'equipaments, passen directament pel seu ús a un procés de revisió complet. En els procediments simplificats que no són objecte de revisió a l'administració, la responsabilitat de complir amb la normativa tècnica resideix exclusivament en l'arquitecte. En aquest sentit l'accessibilitat del projecte en qüestió en un procediment simplificat dependrà de la sensibilitat del promotor o de l'arquitecte en aquesta temàtica i de la sort de no rebre una denúncia d'un futur usuari que estigui assabentat dels seus drets.

S'ha de tenir en compte que a Alemanya encara hi ha moltes edificacions que es van edificar en la reconstrucció d'Alemanya després de la II Guerra Mundial. Aquestes construccions es caracteritzen, entre altres detalls, per l'ús extensiu de l'entresòl, quasi estàndard en edificis unifamiliars i plurifamiliars i moltes vegades sense la possibilitat d'instal·lar-hi un ascensor tampoc a posteriori. I és que l'habitatge de la postguerra no tenia en compte les comoditats i molt menys l'accessibilitat. Al llarg dels anys es varen anar desenvolupant un ampli ventall de normatives tècniques, especialment les conegudes normes DIN (Deutsches Institut für Normung), incloent-hi aquelles que regulen l'accessibilitat a edificis i a espais públics. Aquestes normatives ja eren en els seus inicis marcadament més exigents a Alemanya que en altres països. Però precisament per culpa de la seva rigidesa, les normes d'accessibilitat alemanyes no van tenir una acceptació generalitzada. Cal remarcar que la majoria de normes DIN es consideren recomanacions i no estan legalment incloses en la normativa tècnica d'obligat compliment. En el cas de la normativa d'accessibilitat vigent actualment, la DIN 18040-1 (edificis de pública concurrència) i la DIN 18040-2 (habitatges) sí són d'obligat compliment, en edificis d'ús específic i en habitatges. Així i tot hi ha un altre inconvenient. Existeix una fuita legal per al compliment de la normativa: si es demostra un sobre cost no rentable, unes condicions topogràfiques desfavorables o simplement si el promotor vol prescindir sota la seva responsabilitat a complir la normativa d'accessibilitat, pot fer-ho i així està contemplat a la normativa tècnica. Lògicament això passa especialment en canvis d'ús i en reforma o rehabilitació d'edificació existent i no en obra nova.

Dit això, cal remarcar que la normativa és també més laxa en temes tan bàsics com la necessitat o no de preveure instal·lacions sanitàries a l'hora de projectar un bar o un restaurant. En aquest sentit la normativa avui en dia no garanteix que un local amb menys de 200 usuaris disposi d'un servei higiènic, donat que no entra en la categoria de projectes d'ús específic (Sonderbauten). *Curiosament* abans sí que estava regulat però es va derogar la normativa argumentant que els empresaris tenen la responsabilitat d'oferir unes instal·lacions adequades als seus clients en el seu propi benefici. Així i tot, i recolzant-se en la normativa auxiliar, solen requerir serveis higiènics els locals amb més de 50 m² o amb més de 50 places. Addicionalment hi ha Bundesländer (comunitats autònomes) on la necessitat d'incorporar serveis higiènics fins aquests límits de superfícies es basa en si el local dispensa o no begudes alcohòliques...

Arribat a aquest punt segurament més d'un ja intueix el motiu d'aquesta incoherència entre la normativa i la realitat. No es d'estranyar doncs, que Alemanya sigui la «locomotora d'Europa» si es dóna tanta facilitat a l'empresari. Així doncs, el procés d'adaptació d'una ciutat com per exemple Frankfurt a un model de ciutat accessible, especialment al sector privat, és un procés lent. Aquest fet, a més, no deixa de ser un indicador important del nivell d'implicació

de la política social en els drets i deures dels empresaris i, en definitiva, de com la pressió per una ràpida desburocratització fa que els factors econòmics acabin tenint prioritat sobre els factors d'inclusió social. En aquest sentit tenim amb Barcelona un exemple gairebé únic d'accessibilitat transversal, en la qual les actuacions de caràcter públic, especialment en urbanisme i transport i la necessària implicació del sector privat es complementen mútuament. I és que una vegada més es demostra que la inclusió de persones amb limitacions funcionals a la societat és un concepte multifactorial i sostenible a llarg termini i que el fet d'estalviar en accessibilitat avui pot sortir car el dia de demà.

Carlos Vidal Wagner, arquitecte. Corresponsal del COAC a Frankfurt, Alemanya

27.09.2016



[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://arquitectes.eu/ca/Accessibilitat-a-Alemanya-mites-i-veritats-d%C2%B4una-normativa-poc-normalitzada>

Links:

[1] <http://arquitectes.eu/ca/printpdf/printpdf/10401>

[2] <http://arquitectes.eu/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>